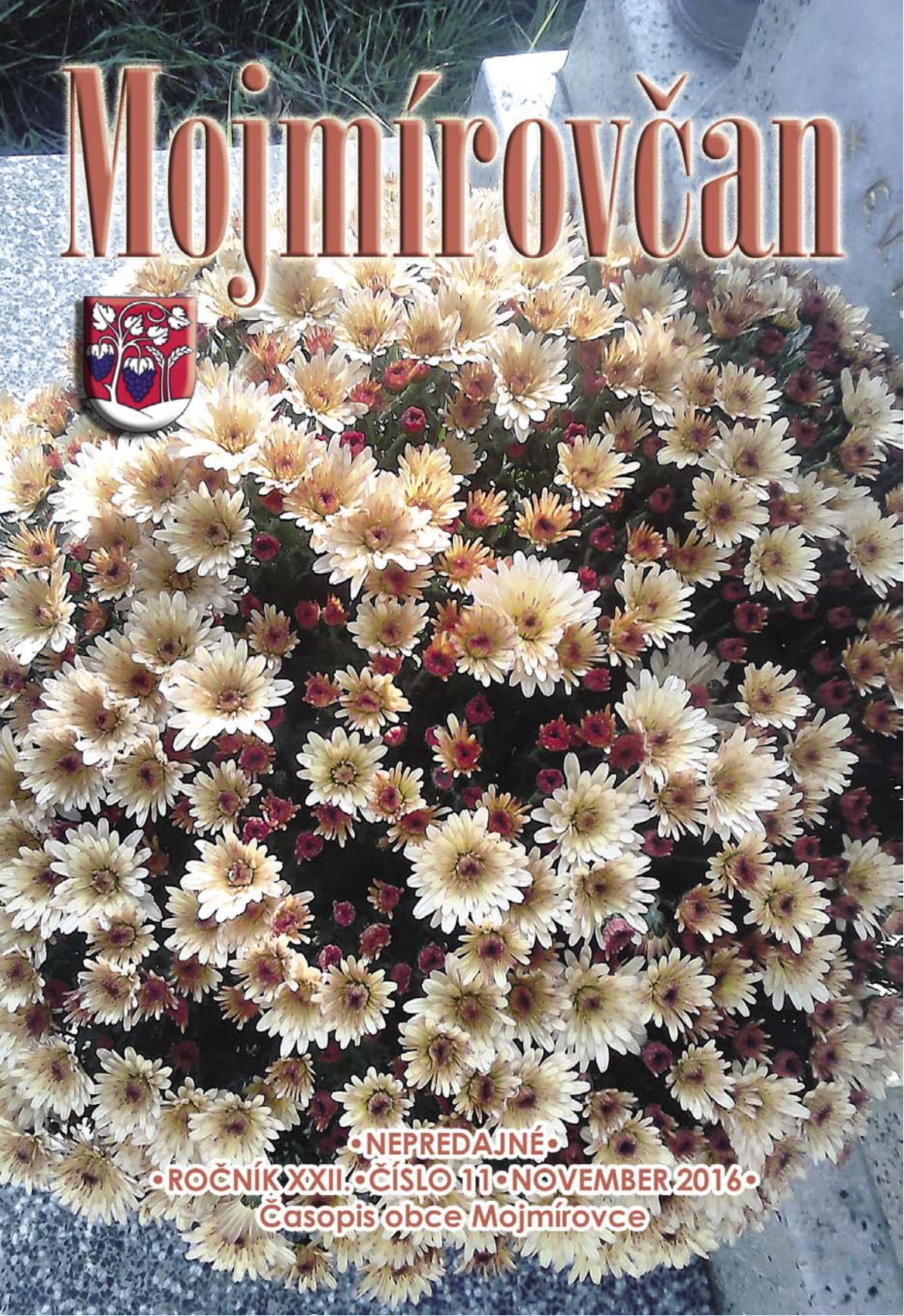
Mojmírovčan

•NEPREDAJNÉ•
•ROČNÍK XXII. •ČÍSLO 11 •NOVEMBER 2016•
Časopis obce Mojmírovce

Z OBSAHU

- Príhovor
- Oznamy a pozvánky
- Samospráva obce informuje
» Z rokovaní obecného zastupiteľstva
» Pokračovanie terénnej sociálnej práce v obci
» Výsledky rozborov artézskych studní
- Rozhovor
» Rozhovor s riaditeľkou regionálneho múzea
- Zo života škôl
» Tajomné Mojmírovce
» Koľko jazykov vieš...
» Cenná trofej v Cezpoľnom behu
» Rozhýbme naše deti
- Zaznamenali sme
» Grasalkovičovci v Hýbeci
» Konopa siata dozrela - možností využitia je veľa
» Krv je vzácny dar
- Z histórie
» O našich Mojmírovciach
- Naše záhrady
» Jeseň prišla aj do záhrad
- Šport
» Cedronský beh 6. ročník – Mojmírovce
- Spoločenská kronika
- Inzercia

Titulka:
Kvety jesene
Foto: Mgr. Lucia Franclová

PRÍHOVOR PREDSEDU REDAKČNEJ RADY

Milí čitatelia časopisu našej obce,

na začiatku novembra si každoročne pripomíname Sviatok všetkých svätých a Pamiatku zosnulých. Prvého novembra slávime Sviatok všetkých svätých, na ktorý nadväzuje deň Pamiatky zosnulých, ľudovo nazývaný Dušičky. Prichádzame na cintoríny, vyzdobíme hroby a pomníky svojich blízkych kyticami a vencami, zapálime sviečky alebo kahance, pri tichej modlitbe spomíname, ďakujeme a prejavujeme úctu k zosnulým. O týchto sviatkoch nám do obecného časopisu pravidelne píše správca farnosti a v poslednom období aj starosta obce.

V novembri si pripomíname približne 40 významných dní. Tretí deň v mesiaci sviatok sv. Huberta je významný pre poľovníkov. Trinásty november je Svetovým dňom dobrosrdečnosti. Jeho podstatou je inšpirovať jednotlivcov k väčšej láskavosti a dobrosrdečnosti, prekonať hranice svojej kultúry, rasy, náboženstva a spojiť národy k vytvoreniu lepšieho sveta. V strede mesiaca (15. november) je Medzinárodný deň bez fajčenia, nazývaný aj nefajčiarsky deň. Je venovaný prevencii, zvýšeniu informovanosti o cigaretách a ich negatívnom vplyve na ľudský organizmus. Veľmi známy je 17. november ako Medzinárodný deň študentstva, o ktorom sme v našom časopise písali v predchádzajúcom období už viackrát. Od roku 1999 sa do Európy, Afriky, Ázie, USA a Karibiku rozšíril Medzinárodný deň mužov (18. november). Nielen ženy (MDŽ), ale aj muži majú medzinárodný deň. V roku 1954 bol vyhlásený Svetový deň detí (20. november). Zaujímavý je Svetový deň pozdravov (21. november), ktorý sa oslavuje od roku 1973. V tento deň by mal každý pozdraviť minimálne 10 ľudí, a tak si uvedomiť potrebu ľudského kontaktu. V ostatných rokoch sa aj v našej obci tento krásny zvyk akosi vytráca. Pre ilustráciu uvediem 23. november ako Svetový deň svokier. Žurnalisti si 26. novembra pripomínajú Svetový deň časopisov. Ešte spomeniem Deň počítačovej bezpečnosti, ktorý sa od roku 1988 pripomína v posledný pracovný deň v mesiaci a jeho odkaz je v ostatných rokoch mimoriadne aktuálny.

Aj v tomto čísle obecného časopisu nájdu čitatelia podnetné publikačné prvky v rubrikách Samospráva obce informuje, Zaznamenali sme v obci, pútavé články v rubrikách Zaznamenali sme, Zo života škôl, Z histórie, Naše záhrady a Šport. Zaujímavé informácie sú uvedené tiež v rozhovoroch o našom regionálnom múzeu a terénnej sociálnej práci.

Želám príjemné čítanie predposledného čísla v tomto roku.

Ivan Mojmír Zoborský,
predseda redakčnej rady

Uzávierka čísla:
10. deň v mesiaci.
Adresa na zasielanie príspevkov:
mojmirovcan@mojmirovce.sk

Mojmírovčan
- mesačník obce Mojmírovce
Vydáva: Obec Mojmírovce
Námestie sv. Ladislava 931/7
951 15 Mojmírovce
IČO: 00308269
Telefón: 037/7798268
e-mail: starosta@mojmirovce.sk

Zostavila redakčná rada:
predseda
Prof. Ing. Ivan Mojmir Zoborský, CSc.
členovia:
Bc. Rudolf Arpáš
Ing. Mária Debrecéniová, CSc.
Mgr. Lucia Franclová
PaedDr. Jana Golianová
Mária Kukanová

Registračné číslo časopisu Mojmírovčan:
EV 3260/09.
ISSN 1339 - 0988
Zodpovedný:
Mgr. Martin Palka - starosta obce

Redakčná rada si vyhradzuje právo krátiť a upravovať príspevky.
Neuverejnené a nevyžiadané príspevky nevraciame.

Grafický dizajn, dtp grafika:
Pavol Deglovič
PANTER PMD s.r.o Nitra,
0905 259 609,

e-mail:
studio@panter-pmd.sk,
www.panter-pmd.sk

POZVÁNKY A OZNAMY

*Regionálne múzeum Mojmírovce pozýva deti prežiť noc v múzeu 4.-5.11.2016. Súčasťou programu bude súťaž o najkrajšiu tekvičku, hľadanie pokladu, premietanie na dobrú noc. Záujemci sa môžu prihlásiť a bližšie informácie o podujatí získať na telefónnom čísle 0918/877316. Alebo nám píšte: muzeummojmirovce@gmail.com

*Obec Mojmírovce v spolupráci s Regionálnym múzeom Mojmírovce pozýva občanov na jedinečný koncert českého folkového speváka **Honzu Nedvědu**, ktorý sa uskutoční 12.11.2016 o 19:00 v kultúrnom dome v Mojmírovciach. Vstupenky v hodnote 10 € je možné zakúpiť v predpredaji v Regionálnom múzeu Mojmírovce. V deň koncertu bude cena vstupenky 12 €.

*Obec Mojmírovce pozýva rodiny s deťmi, ale aj všetkých ostatných občanov na Bohoslužbu slova spojenú s posvätením adventných vencov, ktorá sa uskutoční v sobotu 26. novembra 2016 o 18:00 hodine v Kostole sv. Ladislava. Každé dieťa, ktoré si so sebou prinesie adventný veniec k posväteniu, dostane sladkú odmenu. Po posvätení adventných vencov o 18:30 hod. spoločne rozsvietime 1. sviečku na obecnom adventnom venci na námestí.

*Občianske združenie INŠPIRÁCIA, obec Mojmírovce a Kaštieľ Mojmírovce vás srdečne pozývajú v nedeľu 27.11.2016 o 16:00 hod. do kongresovej sály Kaštieľa Mojmírovce na ***6. ročník výstavy mojmírovských umelcov***.

*Obec Mojmírovce oznamuje deťom a rodičov, že v nedeľu 4. decembra 2016 o 17:00 hodine do našej obce na Námestie sv. Ladislava zavíta **Mikuláš**. Lístok na balíček v hodnote 4,00 € si môžu rodičia objednať a vyzdvihnúť od 7.11.2016 do 30.11.2016 v klientskom centre na Obecnom úrade v Mojmírovciach. Domácnosti, ktoré majú vyrovnané k 31.12.2015 záväzky voči obci, si môžu na balíček uplatniť 50 % zľavu. Pre každé dieťa môže byť objednaný iba jeden balíček.

Z rokovania obecného zastupiteľstva - september 2016

Obecné zastupiteľstvo

• **schválilo** z dôvodu legislatívnych zmien od 1.9.2016 (mzdy) navýšenie rozpočtu ZŠ o 7559,84 € a navýšenie rozpočtu ZUŠ o 1592,56 €,
• na 25. zasadnutí **volilo** hlavného kontrolóra obce. Z troch prihlásených uchádzačov sa voľby hlavného kontrolóra zúčastnili dvaja kandidáti. Na základe tajnej voľby bola do funkcie hlavného kontrolóra obce Mojmírovce zvolená Ing. Jana Maršálková,
• **zobralo na vedomie** žiadosť PhDr. Štefana Bugára o uvoľnenie z funkcie člena Rady školy pri ZŠ Mojmírovce z dôvodu vysokej pracovnej vyťaženosti,
• vzhľadom na nesúlad s platným zákonom a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a z dôvodu protestu prokurátora **zrušilo** VZN obce Mojmírovce 9/2013 o poskytovaní sociálnych služieb, spôsobe a výške úhrad za sociálne služby. Nové VZN v súlade s platnou legislatívou bude riešené v termíne do 15.12.2016,
• na základe konkrétnych sťažností občanov **uložilo** komisii pre životné prostredie a dopravu pri OZ v Mojmírovciach hľadať opatrenia k vyriešeniu problémov so zberovým dvorom a skládkou bioodpadu,
• **zobralo na vedomie** informáciu starostu obce o havarijnom stave čističky odpadových vôd, obecnej pálenice, kuchyne v základnej škole, požiarnej zbrojnice,
• **hľadalo možnosti riešenia** nepriaznivého stavu križovatky na Rínku, aby sa čo najskôr spracovala kompletná projektová dokumentácia.

Pokračovanie terénnej sociálnej práce v obci

V rámci Operačného programu Ľudské zdroje sa od apríla 2016 v obci Mojmírovce realizuje Národný projekt Terénna sociálna práca v obciach I (NP TSP I). Nadväzuje na národný projekt Terénna sociálna práca v obciach, realizovaný v obci v rokoch 2012 až 2015. Prostredníctvom projektu NP TSP v obciach I, zamestnáva obec dvoch pracovníkov - terénnu sociálnu pracovníčku a terénnu pracovníčku, ktorým sme položili zopár otázok ohľadne ich činnosti v našej obci.

Čo je cieľom projektu Terénna sociálna práca v obciach I?
Cieľom projektu je aktivizácia najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti, vrátane ich účasti na trhu práce, zvýšenie kvality výkonu terénnej sociálnej práce prostredníctvom vzdelávania a priblíženie ťažko dostupných služieb pre klientov, rodiny a komunity. Cieľom terénnej sociálnej práce je prevencia vzniku, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie jednotlivca, rodiny alebo komunity, zachovanie, obnova alebo rozvoj schopnosti jednotlivca viesť samostatný život, podpora začlenenia jednotlivca do spoločnosti, prevencia sociálneho vylúčenia a riešenie krízovej sociálnej situácie jednotlivca a rodiny.

Spomínali ste sociálne vylúčenie. Čo môžeme pod týmto pojmom rozumieť?
Pod pojmom sociálne vylúčenie chápeme neschopnosť zúčastniť sa na sociálnom, ekonomickom, politickom a kultúrnom živote. Príčinou môže byť napríklad nízky príjem, zlý zdravotný stav, nedostatočné vzdelanie, slabý kontakt s majoritnou populáciou alebo diskriminácia.

Na ktoré skupiny obyvateľstva sa v práci zameriavate?
Cieľovými skupinami projektu sú marginalizované skupiny (na okraj spoločnosti vytláčané skupiny ľudí), jednotlivci alebo skupiny ohrozené diskrimináciou (obmedzovaním práv), chudobou alebo sociálnym vylúčením, znevýhodnení uchádzači o zamestnanie, rodiny s deťmi, neúplné rodiny, osoby so zdravotným postihnutím, nízkopríjmové domácnosti a mladí ľudia.

Čo všetko je súčasťou vašej pracovnej náplne?
Terénna sociálna pracovníčka (TSP) a terénna pracovníčka (TP) poskytujú poradenstvo, asistenciu a sú nápomocné pri vypisovaní tlačív a žiadostí v súvislosti s dávkou v hmotnej núdzi (tiež je poskytovaná pomoc so získaním dotácie na stravu a školské pomôcky pre školopovinné deti v hmotnej núdzi), príspevkom na bývanie, príspevkom na opatrovanie, kompenzáciou ťažkého zdravotného postihnutia, podlžnosťami (žiadosť o splátkový kalendár), umiestnením do zariadenia (napr. zariadenie pre seniorov), úpravou práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode manželstva (pomoc so spísaním návrhu na zverenie dieťaťa do osobnej starostlivosti, návrhu na určenie otcovstva, na určenie sumy výživného na dieťa a pod.)
TSP a TP sú ďalej nápomocné pri komunikácií klienta s rôznymi inštitúciami, kam v prípade záujmu zabezpečujú sprievod na úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, exekútorské úrady, do sociálnej poisťovne, zdravotníckych zariadené a pod.

Ako vás môžu klienti v prípade záujmu kontaktovať?
Veľmi dôležitou súčasťou terénnej sociálnej práce je samotný záujem klienta o riešenie svojej situácie. TSP a TP môžete nájsť v budove kultúrneho domu na adrese Cintorínska 1680/15, 951 15 Mojmírovce v čase od 7:30 do 15:45 hod. (pondelok, utorok, štvrtok), od 8:00 do 17:15 hod. (streda) a od 07:30 do 13:30 hod. (v piatok). Nakoľko je pracovným priestorom TSP a TP terén (t. j. lokalita v obci Mojmírovce a okolie), v prípade potreby sú v tom čase TSP a TP zastihnuteľné na telefónnom čísle 0910 911 038. Stretnutie s terénnymi sociálnymi pracovníčkami je možné aj mimo priestorov kancelárie.
Zdroje:
www.ia.gov.sk – Základné informácie
www.employment.gov.sk – Sociálne služby

Na otázky odpovedala
Mgr. Simona Čankyová, TSP.

ToP

IA MPSVR SR | EURÓPSKA ÚNIA Európsky sociálny fond Európsky fond regionálneho rozvoja | OPERAČNÝ PROGRAM ĽUDSKÉ ZDROJE | NP TSP

Výsledky rozborov artézskych studní

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nitre zaslal obci Mojmírovce zhodnotenie laboratórnych výsledkov vzoriek vody verejných artézskych studní s nasledujúcimi výsledkami.

Vzorka vody odobratej z verejnej artézskej studne na ul. Kamenická **nevyhovuje** v stanovených laboratórnych ukazovateľoch požiadavkám Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z., pre prekročenie limitu v chemickom ukazovateli dusičnany.

Vzorka vody odobratej z verejnej artézskej studne na ul. Gábrišova **nevyhovuje** pre prekročenie limitu v mikrobiologickom ukazovateli koloidné baktérie a chemickom ukazovateli mangán a železo.

s riaditeľkou regionálneho múzea

PaedDr. Editou Filipovou

Ako sa Fénix znovu zrodil z popola, tak obec Mojmírovce z ruín „znovuzrodila“ tzv. malý kaštieľ, letohrádok princa Camilla Borghese - Aldobrandiniho. Táto národná kultúrna pamiatka, zapísaná do zoznamu kultúrnych pamiatok v roku 2011, je drobným klenotom architektúry v obci, ktorý v súčasnosti je moderným múzejným zariadením aj vďaka minulému i súčasnému vedeniu obce.

Obecné zastupiteľstvo schválilo na post riaditeľky Regionálneho múzea Mojmírovce **PaedDr. Editu Filipovú**. Funkciu začala vykonávať od 1. septembra 2016. V tejto súvislosti sme ju požiadali o rozhovor.

Načo máme v našej obci regionálne múzeum?
Aj vďaka existencii Regionálneho múzea Mojmírovce sa v súčasnosti začala veľmi úspešne budovať „značka“ obce, zviditeľňujúca našu obec na mape Slovenska. Je to pridaná hodnota k vinohradníckej tradícii a k obecným, regionálnym aj národným dejinám. Veríme, že v budúcnosti bude slúžiť ako kultúrna inštitúcia aj ďalším generáciám. Nie každá obec má k dispozícii zrenovované historické priestory, ktoré robia celú obec atraktívnejšiu nielen pre jej obyvateľov, ale aj pre návštevníkov. Je to jeden z ukazovateľov toho, že obec je životaschopná a bude vždy príťažlivá ako miesto pre život, čo sa v súčasnosti ukazuje ako jeden z najvýznamnejších faktorov ovplyvňujúcich aj demografickú krivku v jednotlivých obciach a regiónoch.

REGIONÁLNE MÚZEUM MOJMÍROVCE

Čo ponúka múzeum okrem stálych expozícií?
Múzeum pripravuje aj rôzne výchovno-vzdelávacie aktivity pre žiakov a študentov súvisiace s regionálnymi, ale aj národnými dejinami.

Farská knižnica

Expozícia Ateliéru pri kaplnke

Pripravujeme čitáreň, postupne získavame od darcov menšie knižné zbierky, chceme vytvoriť podmienky pre oddychové čítanie počas otváracích hodín v múzeu. Návštevníci múzea si môžu v múzeu posedieť pri kvalitnej káve, v lete slúži letná kaviareň, v zimnom období sa káva podáva v interiéri múzea. Začali sme budovať depozit a vytvárať vlastný zbierkový fond. Do života uvádzame filmový klub a letné kino. V múzeu sa konajú občianske obrady - svadba, uvítanie detí do života, exteriér aj interiér sú vhodné aj na fotografovanie svadieb.

Expozícia Klubu tvorivosti

Veľká sála v múzeu slúži ako koncertná sála a taktiež poslúži ako priestor pre konferencie a pracovné stretnutia. Okrem toho múzeum pripravuje aj nové časovo obmedzené výstavy a expozície. V nasledujúcom období sa budeme venovať najstarším dejinám Urmína (na koncepcii tejto expozície sa v súčasnosti pracuje), prierezu históriou Veľkej Moravy s dôrazom na význam Nitry a cyrilo-metodskú tradíciu, predstavíme Matúšovo kráľovstvo, do ktorého spadal aj náš región, a podrobnejšie priblížime históriu a krásu vybraných hradov v našom okolí. Okrem prezentácie odkazov z našej minulosti plánujeme objavovať neznáme svety – expozície budú venované cestovateľom a ich zážitkom. V rámci výstavnej činnosti predstavíme diela profesionálnych aj neprofesionálnych výtvarníkov a fotografov. Chceme formou autorských večerov prezentovať literárne diela, pozveme vás na stretnutia so zaujímavými osobnosťami. Veríme, že do nášho múzea si nájdu cestičku príslušníci všetkých generácií a bude pre nich príjemným miestom pre poznávanie, zážitky aj oddych.

Ako hodnotíte aktivity pracovníkov múzea?
Považujem za potrebné vyzdvihnúť prácu našich mladých zamestnancov múzea, ktorí prejavili schopnosť a ochotu učiť sa novým veciam a často boli nútení zvládať situácie vyžadujúce maximálnu flexibilitu a okamžité reagovanie tak, aby návštevník mal nakoniec dojem, že všetko bolo dokonale pripravené vopred. Veľmi často pracovali a pracujú na úkor svojho voľného času, stále s maximálnym pochopením potrieb tohto nového zariadenia.

Aké podujatia pripravujete do konca roka?
Začiatkom novembra to bude Noc v múzeu. S deťmi budeme hľadať poklad a súťažiť o najkrajšieho bubáka – tekvičku. Významným podujatím v polovici mesiaca bude stretnutie s historikom a spisovateľom Pavlom Dvořákom. V decembri pripravíme podvečerné čítanie pre deti 1. stupňa ZŠ a akciu s názvom Magické byliny.
Viac informácií o podujatiach: tel.: 037/2901514, 0918/877316, www.tikcesys.sk
Píšte nám: muzeummojmirovce@gmail.com

Za rozhovor sa poďakoval, úspechy v profesijnom a osobnom živote zaželal

Ivan Mojmír Zoborský,
predseda redakčnej rady

Podklad strany tvorí knižná rytina:
Z božej vôle panovník ...

Tajomné Mojmírovce

Každoročne sa v našej základnej škole venujeme počas jedného dňa mapovaniu nášho regiónu. Spoznávame jednotlivé obce, ktoré sú susedmi, ale po rokoch už i priateľmi. Tento rok sme celú pozornosť zamerali iba na naše jedinečné Mojmírovce.

Kde sa nachádzajú, koľko majú obyvateľov, kedy bola o nich prvá písomná zmienka, kto je ich starostom, to všetko sú bežne dostupné informácie. Hľadali sme niečo neobvyklé, tajomné, zvláštne počas nášho regionálneho dňa. Päť vyučovacích hodín muselo postačiť na aktivity odhaľujúce rôzne pramene vedomostí. Každý ročník mal stanovený postup práce , ktorým sa dopátral k potrebným informáciám. Neobišli sme urmínskych strašidelných plešťákov, medveďočloveka, Kostol sv. Ladislava, sochu Panny Márie, erb rodiny Huňadyovcov, jeho pôvod, pravdepodobný účel vzniku už neexistujúceho malého kaštieľa. To, čo nás počas pátrania najviac zaujalo, sme zhmotnili do výtvarných prác, máp, plagátov, ale i reklamných pútačov. Opäť vieme o čosi viac.

Mgr. Lucia Franclová

Koľko jazykov vieš...

Európsky deň jazykov sa v európskych krajinách od roku 2001 oslavuje pravidelne dňa 26. septembra. Jedným z hlavných cieľov oslavy tohto dňa je podporovať výučbu cudzích jazykov (Európska únia má 24 úradných a pracovných jazykov) medzi všetkými občanmi Európskej únie. Tento deň a jeho poslanie si školy v členských krajinách pripomínajú každoročne pomocou rôznych aktivít - súťaží, kvízov, besied, ktoré súvisia s cudzími jazykmi.

Na našej základnej škole sme oslávili nie po prvýkrát tento deň tradične - netradične. Zástupcovia jednotlivých tried siedmeho, ôsmeho a deviateho ročníka si vylosovali jednu z členských krajín Európskej únie. Vylosovanými krajinami tento rok boli - Rusko, Grécko, Česko, Nemecko a Poľsko.

Žiaci vytvárali plagáty na ktorých mali zachytiť základné informácie o danej krajine (pozdravy, vlajku, jedlo, šport, kultúrne pamiatky, významné osobnosti, mapu daného štátu a iné zaujímavosti). Po vytvorení plagátov nasledovala ich prezentácia pred žiakmi štvrtého, piateho a šiesteho ročníka, ktorí hlasovali o tom, ktorá prezentácia ich oslovila najviac.

Jednotlivé krajiny žiaci prezentovali s nadšením. Porozprávali základné fakty, ale i zaujímavosti o krajinách, dokonca pripravili ochutnávky typických jedál.

Absolútnymi víťazmi sa stali žiaci 7. B triedy - Petra Szakállová, Natália Gocmanová, Michaela Rudňanská a Ivan Lámi, ktorí pri prezentácii Ruska vytvorili scénku, názorne ukázali typický účes ruských dievčat, oboznámili deti s ruskou hymnou a typickou ruskou pesničkou Kalinka, rozdávali deťom ruské vlajky, ktoré vytvorili žiaci celej 7. B triedy.

Všetky triedy, ktoré vytvárali plagáty, dostali sladkú odmenu, víťazi získali vecnú cenu. Žiaci boli so svojím výkonom spokojní a takisto aj učiteľky cudzích jazykov. Opäť sa potvrdilo, že ovládanie rôznych jazykov pomáha otvárať bránu k inej kultúre a spoločnosti.

Ing. Iveta Podberská

Cenná trofej v cezpoľnom behu

Úvod októbra odštartoval okresnou súťažou Cezpoľný beh žiakov Nitrianskeho regiónu, v ktorej našu školu reprezentovali 3 chlapci (L. Kuruc, L. Solčan a T. Štefek) a 3 dievčatá (D. Henyigová, V. Holková a R. Očenášová). Vynikajúce umiestnenie si zabezpečil žiak Lukáš Kuruc, ktorý v hodnotení jednotlivcov (vyše 100 súťažiacich) obsadil 3. priečku. V hodnotení družstiev (40 škôl) si chlapci napokon vybojovali celkové druhé miesto, k čomu prispeli i skvelé umiestnenia ďalších dvoch reprezentantov. Spomedzi dievčat sa najviac darilo Dominike Henyigovej, ktorá dobehla tesne za prvou desiatkou.

Súťažením naši žiaci získavajú nielen prehľad o svojom aktuálnom športovom výkone, ale tiež motiváciu pre zvyšovanie svojej športovej výkonnosti. Už teraz sa tešíme na ďalšie športové súťaže!

PaedDr. A. Holková
Foto: Mgr. P. Slíž

Rozhýbme naše deti

Moderná doba prináša neskutočne veľa pomocníkov na vykonávanie každodenných činností. Na jednej strane šetríme čas a energiu, čo nám samozrejme vyhovuje, no na druhej strane zapájame čoraz menej svoje telo do aktívneho pohybu, čo sa podpisuje pod pribúdajúce zdravotné problémy.

Správny pohyb, telesná aktivita a zdravá strava dokážu významným spôsobom zvýšiť kvalitu ľudského života. Endorfíny (spojené s pocitmi eufórie), dopamín (s túžbou po odmene), či serotonín (súvisiaci s dobrou náladou), ale tiež zlepšovanie pamäte, pozornosti, zvyšovanie kondície, skvalitnenie zdravotného stavu... Mnoho benefitov, ktoré si treba uvedomiť aj pri výchove detí a mládeže. Sedavý životný štýl je potrebné kompenzovať aktivitou a pohybom.

Dve hodiny telesnej výchovy týždenne sú žalostne málo v pomere k počtu hodín, ktoré deti presedia pri učení, televízii, počítači... Ak sa vrátime v pamäti do čias nášho detstva, určite sa všetci zhodneme na tom, že kedysi sa deti hýbali viac, boli menej choré, viac odolné a mali zväčša kilogramov akurát. Pre zaujímavosť uvediem konkrétny príklad zo súčasnej školskej praxe: žiačky 5.ročníka, celkový počet 17, po vážení a meraní vyplynulo, že váha v pomere k výške a veku 6 dievčat (t.j. 35,29%) nie je optimálna, čiže dievčatá majú nadváhu. Veľmi podobná situácia je aj v ostatných ročníkoch. Na začiatku školského roka žiačky dostali v rámci pokynov odporúčanie, aby si nosili cvičebný úbor + vodu na pitie. Mnoho detí si napriek tomu nosí sirupové vody, či malinovky. Ako rodič apelujem v prvom rade na rodičov, aby naozaj zodpovedne začali vnímať zdravotný stav svojich detí, podporili ich správnou a zdravou stravou, no v neposlednom rade podnecovali k pohybu a radosti z neho.

Aj dnes máme v mnohom na výber, len tú voľbu prehliadame. Pokúsme sa naše deti presvedčiť, že pohyb nie je nepriateľ, no naopak príjemný spoločník v našom živote.

PaedDr. A. Holková

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

V novembri oslavujú:

75. narodeniny
Gizela Dunková
Jozef Pšenko
70. narodeniny
Daniela Podberská
65. narodeniny
Július Horváth
Viera Radošovská
Emília Klobučníková
Katarína Fialová
Rudolf Lámi
Ladislav Jančár
Stanislav Bohunčák
Eduard Kuruc
60. narodeniny
Eva Petrovičová
Ľubica Mikulášová
Dušan Guzmický

Oslávencom želáme veľa zdravia, šťastia a rodinnej pohody.

Prišli na svet:

Zuzana Klučková
Veronika Kukiová

Dieťom želáme veľa zdravia, šťastné a radostné detstvo.

Opustili nás:

Anna Ballová
František Foltin

Rodine vyslovujeme úprimnú a hlbokú sústrasť.

Grasalkovičovci v Hýbeci

V Hontianskej župe je, zdá sa, veľmi zaujímavé miesto, ktoré sa viaže k nášmu rodákovi Antonovi Grasalkovičovi. K cieľu sa dostaneme cestou okolo Santovky, rodiska môjho otca, pokračujeme do Demandíc. Tu na kruhovom objazde treba zabočiť doľava. Pokojnou cestou lemovanou sprava lesom zbadáme odbočku na vedľajšiu cestu. Tá nás zavedie najprv do Horného Majera, potom do Dolného Majera a tam za ním sa nachádza cieľ našej cesty - Hýbecký Majer. Nenápadná usadlosť, ktorú tvorí pár domov. Kedysi bol Hýbec dedinou. Ale po tatárskom vpáde sa obec vyľudnila a zanikla. Čo sa ale zachovalo až dodnes, je kostol sv. Heleny. Jeho výstavba sa datuje do obdobia vlády uhorského kráľa Štefana. Kostol prežil aj turecké nájazdy aj stavovské povstania. V čase nepriazne spustol, ale v 20. rokoch 18. storočia bol opäť obnovený. A práve tu to začína byť pre nás zaujímavé.

Sumu sto zlatých vynaloženú na renováciu kostola v Hýbeci uhradil jeden z miestnych zemepánov. Volal sa Samuel Blaškovič. „V tomto období nadobudol majetky v Demandiciach od brata svojej manželky Judity Grasalkovičovej Antona I., vysokopostaveného cisárskeho úradníka v službách Márie Terézie, a zriadil si tu rezidenciu.“

Tak či tak, peniaze v rodine zemepána Blaškoviča boli vďaka Grasalkovičovcom a kostol ako svedok dávnych čias bol zachránený. To však nie je všetko. Ak sa dostaneme na toto miesto, upúta nás najprv nenápadná lesná cestička, na ktorej začiatku je kameň a upozornenie: Človeče, toto je aj tvoja cesta. Nasleduje cesta do kopca lemovaná štrnástimi zastaveniami krížovej cesty. Pri tichej meditácii sa dostaneme na vrchol kopca. Pred nami sa otvorí náruč prírody – pokojné tiché miesto posledného odpočinku obyvateľov Hýbeca, zrekonštruovaný kostol sv. Heleny, drevená zvonica, upravené miesto na slúženie sv. omší v prírode a rodinná hrobka Blaškovičovcov. Ide o murovanú hrobku mimo kostola na južnej strane pri drevenej zvonici. Dnes je toto miesto označené pamätnou tabuľou. V roku 2015 ju tu osadili vďační občania Demandíc. Na pamätnej doske je nápis: Joanes Grassalkovich 1716 – Susana r. Egrezdy 1724, Samuel Blaskovich 1738 – Judita Grassalkovich 1748.

Nebyť Antona Grasalkoviča, nášho rodáka, a jeho sto zlatých na obnovu kostola a nebyť vďačných Demandičanov, ktorí osadili pamätnú tabuľu, dnes by sme ani netušili, že takéto miesto existuje, a je o to cennejšie, že sa dotýka posledného odpočinku rodičov nášho rodáka.

Zdroj: Pamiatky a múzeá č. 4/2010.

Mgr. Mária Dúbravská

O našich Mojmírovciach

Ylmer, Ilmur, Ilmír, Ilmári, Ürmény, Irmell, Urmil, Urmel, Urmín. To nie sú mená deviatich obcí, ale meno jednej, našej obce Mojmírovce. Ten dnešný názov sme si ponechali aj napriek tomu, že sme v nedávnej minulosti mali možnosť požiadať o návrat k pôvodnému pomenovaniu Urmín. V tých historických slovách cítiť premeny historických časov. Panstvo latinskej kultúry, maďarizáciu, možno aj skomoleniny v zápisoch. Vieme, že v minulosti na našom území rástli stromy, zvané bresty. Po latinsky sa povie brest Ulmus. Že by zapisovateľovi slovo brest nič nehovorilo, a tak si ho polatinčil? Lebo s týmto pomenovaním našej obce sa prvýkrát stretávame v listine z roku 1156. Krstný list je starý teda 860 rokov. V tých časoch vládol v Uhorsku Gejza II. (1141 – 1162).

Bol to čas križiackych výprav. Cesta druhej križiackej výpravy pod vedením nemeckého kráľa Konráda III. do Jeruzalema viedla aj cez územie Uhorska a od uhorskej cirkvi dostali križiaci veľkú finančnú podporu. Dobrovoľne? Podľa záznamov z Obrázkovej kroniky zostali na ňu zlé spomienky. Kostoly a kláštory zostali bez peňazí. „...takže v celom Uhorsku neostal ani jeden kostol alebo kláštor, odkiaľ by sa neboli vylákali peniaze a neboli sa zo strachu odovzdali putujúcemu cisárovi.“ V tom čase sa stal ostrihomským arcibiskupom Martin Martírius. A pretože si uvedomoval biedne postavenie kňazov a kanonikov, rozhodol sa nadiktovať svojmu pisárovi Barnabášovi text darovacej listiny. Čo daroval Martírius cirkvi? Desiatky sedemdesiatich obcí ostrihomského, nitrianskeho a hontianskeho archidiakonátu (parrochia)„ na vydržiavanie oltára a na živobytie kanonického zboru pre ich biedu a chudobu.“ Listina obsahuje aj mená vyberačov desiatkov (decimat). Táto vzácna listina, písaná na pergamene v latinčine, je dnes starostlivo uložená a chránená v archíve sídelnej kapituly v Ostrihome v Maďarsku. Dokument obsahuje tridsať riadkov písaného textu. Pre nás je zaujímavý dvadsiaty, pretože je v ňom napísané meno našej obce ako Ylmer. Ján Stanislav vo svojej publikácii Odkryté mená slovenských miest a dedín píše, že pôvodný tvar bol najpravdepodobnejšie Ilmári. Podstatné meno ilm značí brest, prípona - ár je zamestnanecká, čo znamená toľko, že tento náš kraj bol porastený brestom – ilmom a obyvateľstvo sa zamestnávalo jeho spracovaním. Brestové drevo je pevné a tvrdé, kvalitou sa vyrovná dubovému, a teda sa môže využiť na výrobu nábytku alebo aj na vodné stavby. Ak si uvedomíme blízkosť Nitry ako dôležitého miesta v období Veľkej Moravy a zároveň ako údelné kniežatstvo v rámci začleňovania dnešného územia Slovenska do uhorského štátu, nedostatok práce pre obyvateľov, žijúcich na tomto území, nehrozil. Pre zaujímavosť sa z brestových konárikov vyrábali trestajúce palice. Brestová kôra sa využívala aj v ľudovom liečiteľstve. Po brestových lesoch u nás už takmer niet stopy, iba vo Veľkej Doline sa pred obecným úradom nachádza jeden z posledných pamätníkov a už nie v dobrom zdravotnom stave.

Tento vzácny dokument z roku 1156 zaznamenáva historické mená aj ďalších obcí Slovenska. Je v nich ukrytá naša historická pamäť. Vymenujem aspoň niektoré v pôvodnom znení, tak ako boli zapísané v darovacej listine: Kesceu, Duor, Lopas, Nemcyc, Brencu, Molenta, Alexu, Ripin, Suran, Bab, Belad, Badin, Scebechleb...

Je isté, že naša obec nevznikla pred 860 rokmi, že naše územie bolo vždy lákavé a vyhľadávané našimi predkami, lebo ponúkalo dostatok kvalitnej černozeme, lesy bohaté na zverinu, potoky plné rýb, boli sme súčasťou veľkých spoločenských pohybov - formovania Samovej ríše, Nitrianskeho kniežatstva, Veľkej Moravy i začleňovania svojho územia do uhorského kráľovstva. Prežili sme búrlivé historické časy tatárskeho i tureckého plienenia, hrdíme sa ako rodisko či pôsobisko mnohých významných osobností a dnes sme hospodármi, tvorcami a správcami Mojmíroviec my. Zodpovednosť za všetko, čo tu máme i čo tu budeme mať, je v našich rukách. Myslime na to.

Mgr. Mária Dúbravská
Foto: archív

Konopa siata dozrela
- možností využitia je veľa

V aprílovom čísle obecného časopisu sa písalo o návrate konope siatej do nášho regiónu. Táto dobrá myšlienka sa stala realitou, Eleonóra Čalkovská spolu so synom Aaronom a v spolupráci s ďalšími organizáciami zasiali túto plodinu, ktorá je svojím spôsobom nenáročná. Vyrástla do krásy i veľkosti a prišiel čas zberu. V tradičnom duchu a za pomoci modernej technológie sa v dňoch 14.-15.októbra niesla žatva, workshop i sprievodný program pre verejnosť. Na domácej pôde regiónu (obec Štefanovičová) sa stretli odborníci na pestovanie i spracovanie z SR, ČR a MR, aby účastníkom prakticky ukázali a naučili ich zároveň, ako sa s konopou siatou pracuje a kde všade je možné ju využiť. V konopnej stavebnej dielni sa v piatok pripravoval konopný betón a v sobotu v rámci Konopných poľných dní sa vymieňali odborné a praktické skúsenosti, prebiehal zber. Tradičnú atmosféru vytváral sprievodný kultúrny program manželov Žilíkových z Mojmíroviec a hudobným zoskupením Gajdošskí trogári.

Keď sa stretne veľa dobrých ľudí s pozitívnym myslením na jednom mieste, vytvárajú sa nové možnosti v prospech širšej verejnosti. Vzájomná pomoc, spolupráca a dobré vzťahy sú výsledkom Konopných poľných dní. Poďakovanie rodiny Čalkovskej patrí obciam Mojmírovce, Štefanovičová, Poľný Kesov a PD Mojmírovce za materiálnu pomoc i technické zabezpečenie a ďalej Konopnému dvoru IVF, odborným lektorom a všetkým, ktorí prispeli svojou prácou a ochotou pomôcť. Spolupráca na takejto úrovni pozitívne podporuje rozvoj nášho regiónu.

tt
Foto: E. Čalkovská

Krv je vzácny dar

Darovanie krvi je najlacnejšia forma kontroly zdravotného stavu. Presne takto sa vyjadril jeden z pravidelných dobrovoľných darcov krvi na septembrovom hromadnom odbere. Každý darca pri príchode totiž vyplní formulár a prítomný lekár skontroluje a posúdi, či sa môže krv odobrať alebo nie. Neskôr sa táto životodarná tekutina opäť kontroluje a v prípade nejakých nepriaznivých výsledkov sa darca kontaktuje. MS SČK v Mojmírovciach tak napomáha ľuďom aj v tomto smere. Do septembrového odberu krvi sa zapojilo 23 darcov, 5 z nich však kvôli nepriaznivým výsledkom pri vstupnej kontrole darovať krv nemohli. Tešíme sa aj jednému prvodarcovi a pevne veríme, že najbližšie darcov krvi príde o čosi viac. Pomáhame si tak navzájom, ale pomáhame aj druhým. Pozrieť sa prišli aj deti z MŠ, aby videli a oboznámili sa so zmysluplnými činnosťami dospelých.

Ďakujeme všetkým, ktorí prišli, obci Mojmírovce za poskytnutie priestoru a PD Mojmírovce za kvalitné červené víno, ktoré sme s mierou podávali darcom krvi na podporu tvorby červených krviniek. **tt**

Jeseň prišla aj do záhrad

Otvorením rubriky Naše záhrady pred 6 rokmi som nadviazal na poučné a zaujímavé články dlhoročného predsedu mojmírovských záhradkárov Ing. Kolomana Líšku z problematiky pestovania ovocia, zeleniny, viniča a okrasných drevín, ktorý zároveň účinne propagoval význam efektívneho využívania záhrad v našom regióne. Spolu s výborom ZO SZZ inicioval vznik každoročných výstav ovocia, zeleniny a kvetov. Na budúci rok to bude už jubilejná 30. výstava našich záhradkárov. V Mojmírovčane a zároveň aj v obecnom rozhlase poskytoval základné informácie o záhradníctve, vrátane aktuálnej ochrany proti chorobám a škodcom.

V ostatných rokoch sa častejšie hovorí a píše o živej strave. A práve ovocie a zelenina patrí medzi jej významné zložky. Najmä čerstvé ovocie a zelenina, semienka, byliny, orechy, zemiaky a ďalšie produkty z našich záhrad patria do denného jedálnička, pretože prispievajú k ozdraveniu nášho organizmu. Uvádza sa, že ľudia konzumujúci hlavne potravu rastlinného pôvodu majú viac energie, dokážu sa lepšie sústrediť, majú lepšiu náladu. Živá strava má pozitívny účinok aj na srdcovo-cievne ochorenia, cholesterol a trávenie.

Tento rok bol pre pestovateľov ovocia mimoriadne nepriaznivý. V našej záhrade sme mali primeranú úrodu len marhúľ, višní, hrušiek a drobného ovocia, ale slivky žiadne, broskyne a nektárinky podliehali hnilobe už na stromoch, z jabloní zarodili len baleríny a 2 známe odrody (Golden delicius a Fudži), ale z bežnej úrody jabĺk sme v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi pozbierali približne len 10 %. Menej známe druhy ovocia zarodili veľmi dobre, napríklad mišpuľa, rakytník (na obrázku) a drieň. Na druhej strane úroda plodovej, listovej a koreňovej zeleniny bola veľmi dobrá, pretože zrážok v lete bol dostatok (až prebytok) a kvapkovú závlahu sme využili len v jarných mesiacoch. Pre známe príčiny sa nám urodilo menej hrozna ako v minulom období a ešte ho poškodili aj osy, straky, drozdy a invazívne ázijské lienky.

V novembri skompostujeme pohrabané lístie a zvyšky rastlín. O kompostovaní sme v Mojmírovčane písali už pred rokmi, ale hlavne v ostatnom období. Preto ma prekvapuje, keď aj na našej ulici vidím pred domami vyložené hnedé kontajnery kopcom naplnené biologickým odpadom (trávou, lístím...) vhodným do záhradného kompostu. Pritom obec nám na tieto účely poskytla aj kompostéry.

V tomto mesiaci môžeme zberať korene chrenu, vyrobiť domček pre užitočný hmyz (hotel pre hmyz), rozhodiť vyzretý kompost na zeleninové hriadky, v skleníkoch vymeniť vyčerpanú zeminu. Pravidelne kontrolujeme uskladnené ovocie a zeleninu, ktoré po daždivom lete sú viac náchylné na znehodnotenie. Skontrolujeme aj doma konzervovanú zeleninu a ovocie a postupne prikrmujeme užitočné vtáctvo. Nezabudnime ani na odstránenie moníliových plodov z korún stromov (najlepšie hneď po zbere ovocia). Po opadaní listov broskýň môžeme stromy ošetriť už na jeseň meďnatými prípravkami.

Jeseň začala slnečným, pomerne teplým počasím a niektoré ovocné stromy zakvitli druhýkrát. November je typický jesenný mesiac. Záhrada sa pomaly ukladá na zimný spánok. Záhradkár sa však nenudí v jeseni ani v zime. Aj v priebehu chladnejších dní je dosť práce na dvore, okolo domu, v záhrade. Pri práci si precvičíme aj telo a po aktívnom oddychu sa cítime zdravšie. Na záver tohto článku sa chcem poďakovať viacerým záhradkárom z našej obce aj zo Svätoplukova za pozitívne hodnotenie doterajšieho obsahu rubriky Naše záhrady.

Ivan Mojmír Zoborský

Foto: AZ

CEDRONSKÝ BEH 6. ROČNÍK – MOJMÍROVCE

V nedeľu 25.9.2016 sa uskutočnil 6. ročník Cedronského behu v Mojmírovciach. Krásne počasie, park a areál kaštieľa Mojmírovce, bežecká trať, ktorá pretínala ďalšie tri obce Cedronu, a príroda už s dotykom jesene očarovala vytrvalcov na 15 km a 7 km trati.

Heslo tohto ročníka Cedronského behu bolo Buď vytrvalec, aby sme zvýraznili vytrvalosť ako významnú športovú cnosť, ktorá nás podporuje aj v bežnom živote. Pod štartovým oblúkom sa zhromaždilo 120 bežcov rôznych vekových kategórií. Všetci preteky dokončili a mohli sa popýšiť titulom vytrvalec bez ohľadu na čas, ktorý v preteku absolvovali. Cedronský beh ako bežecké kočovné podujatie sa usadilo v Mojmírovciach, nakoľko prostredie a poloha kaštieľa ho predurčujú na významný bod mikroregiónu. Cedronský beh sa bežal na 15 km certifikovanej trati, ktorá začínala aj končila v obci Mojmírovce, a viedla cez obce Veľká Dolina, Poľný Kesov a Štefanovičová. Absolútnym víťazom behu na 15 km sa stal Imrich Magyar s časom 54:44 a najlepšia žena v tejto kategórii bola Soňa Krnáčová s časom 01:06. Beh na 7 km vyhral vytrvalec Milan Furár s časom 27:05 a najlepšia žena bola Jana Šimunková s časom 34:34. Pred štartom hlavných behov súťažili aj deti a v miestnom parku si merali sily na tratiach 400, 800 a 1200 m. Po dobehnutí sa všetci občerstvili v miestnej reštaurácii a nakoľko bol pre bežcov k dispozícii bazén, išli si niektorí vytrvalci aj zaplávať a zregenerovať telo. Na záver sa uskutočnilo slávnostné vyhlásenie výsledkov.

Jesenná príroda, krásna, rýchla, rovinatá trať, úchvatné prostredie, servis pre bežcov, v ktorom mali zahrnutý obed v reštaurácii, vstup do bazéna a občerstvenie na trati definovali Cedronský beh 6. ročník v Mojmírovciach. Organizáciu tohto podujatia bolo možné úspešne zvládnuť aj vďaka obci Mojmírovce, ktorá podujatie podporila materiálne aj finančne. Organizátor podujatia Cedron Klub ďakuje všetkým divákom a bežcom za účasť a tešíme sa na vás v roku 2017 opäť v Mojmírovciach.

Ing. Aleš Andel

Foto: Michal Bohunčák

Kaštieľ Mojmírovce

- čašník / čašníčka

Hotel Kaštieľ Mojmírovce ponúka prácu čašníka/čašníčky na TPP alebo brigádu.

Náplň práce: Obsluha zákazníkov a komunikácia so zákazníkmi, práca v systéme Blue Gastro. Ponúkaný plat – pri osobnom pohovore. Požiadavky: výučný list v odbore s praxou, platný zdravotný preukaz, znalosť anglického jazyka výhodou. Osobné predpoklady: flexibilita, schopnosť pracovať v kolektíve, profesionálne vystupovanie voči zákazníkovi, samostatný a zodpovedný prístup k práci. Nástup možný ihneď. V prípade záujmu posielajte svoj životopis s fotografiou na : recepcia@vic.sk alebo nás kontaktujte na telefónnom čísle 0908 / 441 242.

- čašník v bowling bare

Hotel Kaštieľ Mojmírovce ponúka prácu čašníka /čašníčky na brigádu v bowling bare.

Náplň práce: obsluha bowlingu, obsluha zákazníkov v bowling bare a komunikácia so zákazníkmi, práca s pokladňou, práca v systéme Blue Gastro. Práca na cca 4 až 6 hodín, 3 až 4 dni v týždni. Ponúkaný plat - pri osobnom pohovore. Požiadavky: platný zdravotný preukaz, znalosť anglického jazyka výhodou. Osobné predpoklady: flexibilita, schopnosť pracovať v kolektíve, profesionálne vystupovanie voči zákazníkovi, samostatný a zodpovedný prístup k práci. Nástup možný ihneď. V prípade záujmu posielajte svoj životopis s fotografiou na: recepcia@vic.sk alebo nás kontaktujte na telefónnom čísle 0908 / 441 242.